

Fem spørsmål om friluftsliv og politikk til stortingskandidatane i Møre og Romsdal 2021

Sjå kva dei svarar:

*Sunnmøre
friluftsråd*

Friluftsrådet
Nordmøre og Romsdal

Oppsummering av innkomne svar frå ni Stortingskandidatar i Møre og Romsdal

Alle svara er gjengitt i dei neste lysarka

Valet 2021 – 5 spørsmål om friluftsliv til partia i Møre og Romsdal

Spørsmål	Frp	H	SP	AP	V	SV	KrF	Rødt	MDG
Grunnlovsfesting	NEI	VET IKKE	VET IKKE	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Tilskotsauke	VET IKKE	TJA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Sikring av areal	TJA	TJA	TJA	JA	TJA	JA	JA	JA	JA
Spelemidlar	VET IKKE	NEI	VET IKKE	TJA	JA	JA	JA	JA	JA
Gang-sykkelveg	TJA	TJA	TJA	TJA	TJA	TJA	TJA	JA	JA

Kun tatt utgangspunkt i innkomne svar.

* Oppsummeringa av innkomne svar er gjort av ei gruppe på fire:
Ola Fremo, dagleg leiar i Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal, Pål Henry Høyberg,
driftsleiar i Sunnmøre friluftsråd, Åsmund Steen, styreleiar i Forum for natur og
friluftsliv i Møre og R. og Morten Dåsnes, dagleg leiar i Friluftsrådenes Landsforbund.

Allemannsretten er sentral i kulturarven vår og noko av det beste med å bu i Norge. I komande periode skal Stortinget avgjere om Allemannsretten skal inn i Grunnlova.

1. Vil ditt parti grunnlovfeste Allemannsretten i Norge?

Carl Johansen MDG	Stein Kristiansen Raudt	Birgit Oline Kjerstad SV	Per Vidar Kjølmoe Arbeiderpartiet	Jenny Klinge Senterpartiet	Lena Landsverk Sande Venstre	Harry Valderhaug KrF	Helge Orten Høyre	Sylvi Listhaug Framstegspartiet
Ja. Vi vil grunnlovsfeste allemannsretten, og i tillegg styrke den bl.a. gjennom å bevare kystlandskapet og stanse nedbygging av strandsonen på en langt bedre måte enn i dag. Bl.a. vil vi fjerne kommunenes mulighet til å gi dispensasjon for arealkrevende inngrep i strandsonen, lovfeste at bygging kun kan skje i hht. reguleringsplan, begrense kom. mulighet til å omgå byggeforbudet i 100-metersbeltet gjennom reguleringsplaner, og stille strenge krav til bevaring av landskap og vegetasjon ved eventuell ny utbygging eller inngrep i strandsonen.	JA	Ja, SV vi vil grunnlovsfeste Allemannsretten.	Ja, Arbeiderpartiet vil grunnlovsfeste Allemannsretten.	Senterpartiet vil verne om allemannsretten og styrke det haldningsskapan de arbeidet om korleis ein skal ferdast i naturen. Partiet har ikkje tatt stilling til ei eventuell grunnlovsfesting.	Ja, Venstre vil grunnlovsfeste Allemannsretten.	Ja. Eg vil jobbe for at KrF blir med på å sikre fleirtal for grunnlovsfesting av Allemannsretten når dette kommer opp igjen i Stortinget.	Høyre vil verne om Allemannsretten uavhengig av om den er grunnlovsfestet eller ikke. Vi har ikke tatt endelig stilling til spørsmålet om grunnlovsfesting.	Frp støtter allemannsretten, med individuelt ansvar for å ferdes på en hensynsfull måte, med tanke på grunneier, miljø og andre som benytter seg av friluftsområdet. Vi mener Allemannsretten er godt ivaretatt i dagens lovverk, og ønsker ikke å løfte Allemannsretten inn i Grunnloven. Det må satses på etablering av turløyper og andre arenaer for friluftsliv som kommer folk flest til gode. Tilrettelagt med universell utforming der det er hensiktsmessig, vil dette for mange være det man trenger for å kunne komme seg i aktivitet. Friluftsliv er viktig bla når det gjelder skole, undervisning og folkehelse. Friluftsliv er også viktig for utvikling av reiselivsbaserte næringer.

Stikk UT! er eit tilrettelagt og svært populært friluftslivstilbod i Møre og Romsdal drifta av friluftsråda og frivillige. Dette er eitt av fleire tiltak for å tilrettelegge for friluftsliv.

2. Vil ditt parti styrke friluftslivet med å auke tilskota frå staten i komande periode (tilskota er reduserte sidan 2017)?

Carl Johansen MDG	Stein Kristiansen Raudt	Birgit Oline Kjerstad SV	Per Vidar Kjølmoe Arbeiderpartiet	Jenny Klinge Senterpartiet	Lena Landsverk Sande Venstre	Harry Valderhaug KrF	Helge Orten Høyre	Sylvi Listhaug Framstegspartiet
Ja. Vi vil styrke frilufsorganisasjonen, i tillegg til de interkommunale aktivitetsrådene, for å fremme friluftsliv for folk flest.	JA	JA, fordi dette folkehelsearbeidet er svært viktig.	Satsing på friluftsliv er blant APs viktigaste tiltak for god folkehelse. Det inneber at tilskota frå staten til friluftsråda må styrkast.	Samfunnet kan årleg spare store summar på at fleire er i aktivitet. Sjølv om det er tverrpolitisk semje om at friluftsliv kan gi store folkehelsegevinstar, står ikkje regjeringas løyvingar i forhold til det ambisjonsnivået Stortinget har vedtatt. SP føreslo derfor i vårt alternative statsbudsjett for 2021 å auke løyvinga til friluftslivformål med 20 mill. kr.	JA	Ja - i KrF sitt program står det m.a. at KrF vil: «Øke den økonomiske støtten til frilufsorganisasjonene, blant annet gjennom mer langsiktige prosjektmidler.»	Vi er opptatt av å legge til rette for friluftslivet. Det er en viktig norsk tradisjon og et stort bidrag til god folkehelse og trivsel. Frivillige lag og organisasjoner kan søke om midler fra flere kilder. Vi vil se på helheten og legge til rette for en god utvikling for friluftslivet. Vi har programfestet en økt satsing på skilting, merking og kartfesting av stier og turruter, og at dette gjøres tilgjengelig digitalt.	FrP er positive til at friluftsråd og frivillige organisasjoner får trygge og forutsigbare rammer. Vi ønsker en full MVA-kompensasjon for de frivillige.

Tilgang på gode og tilrettelagde friluftsområde i nærmiljøet er noko av det viktigaste vi kan satse på for folkehelsa. Statleg sikring inneber at sentrale og lokale myndigheiter går saman om å kjøpe viktige og område, og legge dei til rette for friluftsliv for alle.

3. Vil ditt parti jobbe for statleg sikring av fleire friluftsområde - også i strandsona - og vere restriktiv med dispensasjonar til å bygge ned strandlina?

Carl Johansen MDG	Stein Kristiansen Raudt	Birgit O Kjerstad SV	Per Vidar Kjølmoen Arbeiderpartiet	Jenny Klinge Senterpartiet	Lena Landsverk Sande Venstre	Harry Valderhaug KrF	Helge Orten Høgre	Sylvi Listhaug Framstegspartiet
Ja. Vi vil fjerne kommunenes mulighet til å gi disp. for arealkrevende inngrep i strandsonen, lovfeste at bygging kun kan skje i hht. reguleringsplan, begrense kom. mulighet til å omgå byggeforbudet i 100-metersbeltet, og stille strenge krav til bevaring av landskap og vegetasjon ved eventuell inngrep i strandsonen. Vi vil sikre gode grøntområder i byene og enkel tilgang til nærnatur bl.a. gjennom en egen nærnaturlov som verner viktige natur- og friluftsområder der folk bor. Vi vil utvide og styrke skjærgårdstjenesten.	JA	JA	AP vil legge til rette for offentlig oppkjøp av verdifulle naturområder og sikre offentlig eierskap til Statskog, bl.a. for å opprettholde tilgang til jakt og fiske for alle. AP vil sørge for å legge til rette for aktivt friluftsliv som et godt forebyggende helsetiltak ved å legge til rette for universell tilgjengelighet og etablering av naturstier, turveier, badeplasser og møteplasser. Derfor må vi også være restriktiv med å gi dispensasjoner.	SP vil fortsette arbeidet med off. støtte til å sikre og kjøpe opp populære friluftsområder der dette aukar tilgangen for allmennheita. Off. friområde må i større grad oppgraderast og gjerast tilgjengelege for alle. Vi vil støtte frivillige aktørar og grunneigarar som tilrettelegg for friluftsliv og merking av turløyper og stiar, samt info- og forv. tiltak knytt til naturbruk og kulturarv. SP vil for øvrig auke differensieringa i regelverket for å bygge i strandsona og langs vassdrag i innlandet med sikte på større friheit i område der det er lite press på areala.	Ja, Venstre vil styrke vernet av strandsona og stramme inn dagens dispensasjonspraksis. Som ordførar har eg eit litt anna syn. Det er skilnad på strandsona langs sørlandskysten, og i Vanylven. Er framleis for allemannsretten langs strandsona, men 100-meters-beltet har også noko å seie for busetting og lokal trivsel å gjere. Tilgang til bustader nær sjø er attraktivt, så ein må ha fleire tankar i høve det samtidig. Statleg sikring er ei flott ordninga som vi ynskjer å ta meir i nytte.	JA	Vi mener statlig sikring kan være aktuelt i enkelte områder og at det best avgjøres lokalt. Når det gjelder bygging i strandlinja er det store forskjeller i Norge. Enkelte steder kan det være fornuftig å bygge mer, andre steder bør vi være mer restriktiv. De lokale forholdene bør tillegges stor vekt.	FrP har ingen ting imot at staten eller kommunen kjøper opp areal når det er hensiktsmessig for å legge til rette for friluftsliv for alle, på samme vilkår som private aktører. Det må da skje på markedsmessige vilkår. Når det gjelder bygging i strandsonen mener Frp at det i større grad skal være kommunene selv som avgjør. Utfordringene med bygging i strandsonen er svært ulike i områder rundt for eksempel Oslofjorden og i nord i landet.

Turstiar/turløyper, lysløyper, park/grøntområde og ulike turtrimmar har saman med private treningscenter bidrege mest til at stadig fleire vert aktive. Friluftslivsanlegg får i dag berre ein liten del av spelemidlane samanlikna med idrettsanlegg. Det er kommunane som prioriterer kva anlegg det søkast om, og fylkeskommunen som tildeler midlane.

4. Meiner ditt parti at ein større del av spelemidlane totalt sett burde gå til anlegg for friluftsliv?

Carl Johansen MDG	Stein Kristiansen Raudt	Birgit Oline Kjerstad SV	Per Vidar Kjølmoe Arbeiderpartiet	Jenny Klinge Senterpartiet	Lena Landsverk Sande Venstre	Harry Valderhaug KrF	Helge Orten Høyre	Sylvi Listhaug Framstegspartiet
Ja. Vi vil beholde enerettsmodellen for pengespill, samt sørge for at mer av idrettsmidlene fra Norsk Tipping går til breddeidretten og lokale organisasjonar, inklusiv friluftslivet. Vi vil også prioritere å forbedre og utbedre eksisterende anlegg hvor mulig, heller enn å bygge/lage til nye.	JA	JA	I APs program er satsing på friluftsliv blant våre viktigaste tiltak for god folkehelse. Dette inneber at vi også må sjå på og vurdere korleis spelemidlane blir fordelt. Friluftslivsanlegg er kjempeviktig for folkehelsa og finansiering av anlegga må sikrast anten gjennom direkte tilskot eller i kombinasjon med endring av fordeling av spelemidlane.	SP vil sikre idrett, kultur og frivilligheit føreseielege rammevilkår og tilstrekkelege overføringar frå spelemidla for å sikre anlegg og aktivitet i heile landet. Vi har ikkje tatt stilling til ei slik konkret endring i fordelinga av spelemidlar. Vi vil også rettighetsfeste full momskomp. for alle frivillige lag og organisasjonar.	JA	Ja til å styrke rammene for å bygge friluftsliv-anlegg. Her må idretten og friluftsarbeidet fortsette å jobbe sammen for å felles mål om aktivitet og folkehelsearbeid. KrF sier elles i programmet m.a. at vi vil: «Bidra til å sikre at hytter og ruter som driftes og vedlikeholdes av frivillige friluftsansjoner kan holdes i stand, og at tradisjonsrike turisthytter kan rehabiliteres.»	Vi har ikke planer om å endre fordelingen av spillemidlene.	FrP mener at det er kommunene som må få prioritere hva de ønsker, som del av det kommunale selvstyret. Friluftsanlegg er bra for folkehelsen, og i mange tilfeller er de mer kostnadseffektive enn anlegg for organisert idrett og treffer brukergrupper som den organiserte idretten ikke treffer like godt.

Sykling og gåing i kvardagen er viktig for folkehelsa. På dette området er nesten alle andre land betre enn oss nordmenn.

5. Vil ditt parti ta eit krafttak og prioritere bygging av samanhengande gang- og sykkelvegnett komande år, til dømes setje av 10 % av vegbudsjett til dei mjuke trafikantane?

Carl Johansen MDG	Stein Kristiansen Raudt	Birgit O. Kjerstad SV	Per Vidar Kjølmoe Arbeiderparti	Jenny Klinge Senterpartiet	Lena L. Sande Venstre	Harry Valderhaug KrF	Helge Orten Høgre	Sylvi Listhaug Framstegspartiet
Ja. Vi er klokkeklare på at dagens transportsystem er for mye knyttet til inaktive og ressurskrevende måter å reise på. Derfor ønsker vi å erstatte dagens statlige normer for veibygging med nye vei- og gatenormaler som vektlegger myke trafikanter, byutvikling, universell utforming, bomiljø, trafiksikkerhet, natur og klima. I tillegg til det foreslår vi å sette av rekordhøye 23 mrd kr. til sykkelveier, og å bevilge 1 mrd kr. til billigere elsykler grunnet aktivitetsøkning slike sykler har vist seg å gi. Dette i tillegg til tiltakene som går på å utvikle et transportsystem som bidrar til å aktivisere folk.	JA	I vår alternative transportplan har vi teke til orde for å prioritere tilrettelegging for mjuke trafikantar med meir midlar.	I programmet vi går til val på forpliktar vi oss til å satse på gang- og sykkeltiltak. Dette inneber at bevillingane til formålet må aukast, herunder som del av vegbudsjettet.	SP vil prioritere vidare bygging av gang- og sykkelvegnett i heile landet, både langs innfartsårene til byar og tettstader og strøk med belastande biltrafikk. Det vil vera viktig å tilpasse standard på gang- og sykkelveger til lokal trafikk.	Ja, men Venstre har ikke tallfestet et prosentmål	Ja. KrF har styrket satsingen på mjuke trafikanter, m.a. med styrking av fylkesvegrammene (nytt i NTP) og med Barnas NTP. Barn og unge må ferdes trygt i trafikken. For å sørge for et helhetlig fokus på dette foreslo KrF i forbindelse med forrige NTP en egen transportplan for barna. Nå er dette en realitet med hele 500 mill. kr.	I NTP er det en betydelig satsing på bygging av gang- og sykkelveier, og vi vil gjennomføre det som ligger i planen. Det gjelder i byområdene og i tilknytning til byveksttaltalene /bypakkene, men også i landet for øvrig, både i forbindelse med bygging av nye veier og langs eksisterende veistruktur. Fylkeskommunene har også et betydelig ansvar for bygging av gang- og sykkelveier. I NTP har vi Barnas transportplan, der blant annet tilrettelegging for gang- og sykkel i tilknytning til skoler og bhg. er viktig.	FrP vil ha en offensiv utbygging av infrastruktur og det kommer selvsagt også syklistene til gode. Vi vil ha mer ut av hver krone på samferdsel og derfor har vi bla foreslått forenklinger slik at vi kan få bygget mer sykkelvei for pengene. En av hovedgrunnene til at det har blitt bygget for lite gang- og sykkelveier er at kostnadene er for høye, derfor har FrP foreslått å forenkle kravene til sykkelveier slik at vi får bygget mer trygg sykkelinfrastr.. Særlig utenfor de store byene. Viktig å legge til rette for at folk kan velge sykkel om de ønsker det, akkurat som vi vil sørge for at de velge andre transportmidler når de har behov for det.